

Багаття долі

КУПИТИ

Про книгу

Четвертого травня 1897 року Францію сколихнула страшна трагедія: ущент згорів благодійний ярмарок у Парижі. Вогонь забрав життя понад сотні людей, більшість із них - жінки з аристократичних кіл. Після цієї пожежі життя героїв змінилося назавжди. Принаймні героїні цієї книжки буквально вийшли з полум'я новими людьми. Кохання і смерть, боягузи і герої, вірність і зрада, пошуки істини у світі, що диктує жорстокі правила для жінок, відповіді на виклики долі, загадки, які можуть здивувати і збентежити, сила духу і поклик пристрасті в умовах важких випробувань - усе це ви знайдете в романі Оділь Бує «Багаття долі», що є літературною адаптацією популярного серіалу виробництва TF1 / Netflix.

ОДІЛЬ БУЄ

БАГАТТЯ ДОЛІ

ФАБУЛА
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ

Оділь Бує

БАГАТТЯ ДОЛІ

Видавничий дім «Фабула»
2025

Оригінальна назва твору: Le Bazar de la Charité

Published by arrangement with SAS Lester Literary Agency & Associates.

Éditions Michel Lafon 2019, Le Bazar de la Charité

© С. Орлова, пер. із фр., 2024

© ВД «Фабула», 2025

ISBN 978-617-522-336-9 (epub)

All rights reserved. Усі права збережено.

Жодної частини цієї книжки не може бути відтворено або передано в будь-якій формі або будь-якими засобами, електронними чи механічними, включно з фотокопією, записом чи будь-якою системою зберігання та пошуку інформації, без письмового дозволу власників авторських прав.

Електронна версія створена за виданням:

Бує Оділь

Б90 Багаття долі. Роман / пер. із фр. С. Орлова. — Харків :
ВД «Фабула», 2025. — 352 с.

ISBN 978-617-522-333-8

Четвертого травня 1897 року Францію сколихнула страшна трагедія: ущент згорів благодійний ярмарок у Парижі. Вогонь забрав життя понад сотні людей, більшість із них — жінки з аристократичних кіл. Після цієї пожежі життя героїв змінилося назавжди. Принаймні героїні цієї книжки буквально вийшли з полум'я новими людьми. Кохання і смерть, боягузи і герої, вірність і зрада, пошуки істини у світі, що диктує жорстокі правила для жінок, відповіді на виклики долі, загадки, які можуть здивувати і збентежити, сила духу і поклик пристрасті в умовах важких випробувань — усе це ви знайдете в романі Оділь Бує «Багаття долі», що є літературною адаптацією популярного серіалу виробництва TF1 / Netflix.

УДК 82-31

Шановний читачу!

Спасибі, що придбали цю книгу.

Нагадуємо, що вона є об'єктом Закону України «Про авторське і суміжні право», порушення якого карається за статтею 176 Кримінального кодексу України «Порушення авторського права і суміжних прав» штрафом від ста до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, з конфіскацією та знищенням всіх примірників творів, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, програм мовлення та обладнання і матеріалів, призначених для їх виготовлення і відтворення. Повторне порушення карається штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією та знищенням всіх примірників, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, програм мовлення, аудіо- і відеокaset, дискет, інших носіїв інформації, обладнання та матеріалів,

призначених для їх виготовлення і відтворення. Кримінальне переслідування також відбувається згідно з відповідними законами країн, де зафіксовано незаконне відтворення (поширення) творів.

Щиро сподіваємося, що Ви з повагою поставитеся до інтелектуальної праці інших і ще раз Вам вдячні!

*П'єрові та Луїзетті —
за непохитну підтримку*

Моїй любій Вероніці

ПРОЛОГ

*4 травня 1897,
Париж, благодійний ярмарок, 15:30*

Єлисейські Поля, забудовані прекрасними будинками та обсаджені каштанами, були вже не такі, як раніше, коли буржуа не наважувалися туди й носа піткнути. За тих часів, коли пустирі були перериті кролями та засаджені городиною, вешталися там лише садівники та гравці в петанк. Уночі між ліхтариками імпровізованих кабаре, влаштованих у халупах та сараях, кружляли тривожні тіні.

Тепер там прогулювалися сучасні буржуа з дружинами на припоні й у захваті витріщалися на екіпажі, прикрашені гербами. Отже, сьогодні вдень на круглому майданчику, обсаженому молоденькими деревцями та встановленими на рівномірній відстані один від одного новенькими ліхтарями, сонце заливало своїм лікерним світлом групи співрозмовників перед благодійним ярмарком. Цього року його розгорнули на вулиці Жана Ґужона, на одній з останніх вільних ділянок розкішного восьмого округу, за два кроки від перехрестя з Єлисейськими Полями. Цей щорічний захід мав на меті зібрати кошти для допомоги найбільш *нужденним*.

Емеліна ненавиділа цей лицемірний термін: «нужденні»... Типове слівце багатіїв. Буржуа боялися слова «бідні», більш того, життя їхнє протікало в ілюзії, буцімто якщо не вимовляти назви речей, то їх і не існує. Наче злидні не мають у собі нічого світлого. Емеліні ж не бракувало сміливості називати речі своїми іменами, причому іноді її

було аж через край, і ліпше було стверджувати, що дівчина язика за зубами не тримає. З усією зухвалістю своїх сімнадцяти років вона гулькнула в купку дівчат її віку, які прийшли сюди, позаяк благодійний ярмарок був ідеальним місцем, аби продемонструвати свою належність до закритого для всього іншого Парижу світу. *Благодійний ярмарок...* Безперечно, ідея поєднати такі непокєднувані слова спала на думку якимось недоумкам! Оскільки цей благодійний захід широко висвітлювала преса, на нього з'їхалися аристократичні душі з усієї Франції, щоб кинути кілька крихт представникам найнижчих верств і спокійно жити далі в своїй Прекрасній епосі.

Власники великих паризьких статків скористалися можливістю похизуватися, виставивши напоказ фасади щедрості; усе це наводило на Емеліну жах. Дівчина зітхнула: ця «прекрасна епоха», що осявала весь світ, була лише ілюзією, існувала винятково для тих, хто мав кошти для блиску та елегантності. А бідні цього району були аж ніяк не «нужденні»: вони голодували у своїх нещасних антисанітарних халупах, що ліпилися по той бік муру. Емеліна знала, про що йдеться, оскільки всіх її рідних забрали або туберкульоз, або голод.

Увесь цей маскарад невимовно її дратував. «*Чорти б вас забрали!..*» — кинула спересердя молода анархістка. Сказала вона це тихо, і ніхто її не почув. Утім, навколо стояв такий гамір, що Емеліна нічим не ризикувала.

Варто визнати, що Огюст де Жансан, президент організаційного комітету цього ярмарку, не пошкодував зусиль, щоб гості здійснили подорож у часі, опинившись у середньовіччі. Завдяки своїм зв'язкам — чи то пак зв'язкам свого свояка, депутата від консерваторів Марка-Антуана де Ланверпре, — Огюст де Жансан за вигідну ціну отримав «вулицю стародавнього Парижу» і перетворив халупи на казковий замок. Робота художника й декоратора Шаперона, одна з головних принад Театрально-музичної виставки, що відбулася кілька місяців тому, перетворила нетрі на палац. Де Жансан мав намір вразити публіку на цьому ярмарку й здобути клієнтів та потенційні соковиті контракти для своєї газети, яка нині опинилася на межі банкрутства. Де Жансан, одержимий прогресом, розорився на патентах

різного штибу: реєстрував найдрібніші свої винаходи, хоч які божевільні вони були. Цей чоловік мав один недолік: він був досить милий, але ним легко було маніпулювати, позаяк заради прогресу він залазив у борги, тож мимоволі ставав небезпечним.

Отже, картонні декорації та розписане полотно, замовлені для ярмарку, відтворювали середньовічну вулицю, на якій розташувалися загалом двадцять два прилавки під навісами, ятки з мальовничими вивісками, фальшиві кількаповерхові будинки. Два дні тому, коли встановлювали торгові прилавки, покровительки поскаржилися на протяги, і більшість виходів позабивали, щоб вітер-шибеник лишався назовні.

Показати себе на цьому благодійному розпродажі, влаштованому жінками вищого класу для самих себе, вважалося хорошим тоном. І ще краще — бути побаченими. Сьогодні, враховуючи кількість аристократів і буржуа, які заявили сюди, можна було стверджувати, що це того варте: пустир на вулиці Жана Гужона став таким місцем, куди хотілося завітати. Стіни, дбайливо обсажені плющем і обвиті листям, надавали декораціям буколічної і досить незвичної атмосфери. Втім, Емеліна вважала все це помпезним, перевантаженим і позбавленим смаку. Вся територія була накрита величезним тентом, який робив спеку цього майже літнього ранку ще задущливішою.

Варто було зарядити дощу — і ґрунт перетворювався на трясовину, тому про всяк випадок на землю поспіхом накидали дерев'яних дощок, розстелили на них червоний оксамитовий килим, розставили пишні рослини та газові вуличні ліхтарі, створюючи враження розкоші,— і вуаля, мадам і месє вищого світу вже не забруднять своїх черевичків під час зливи. Даремна обережність: до сонця, яке сяло над Парижем цього четверга, в день відкриття, додавалося тепло тисяч людських тіл, присутніх на ярмарку. В натовпі Емеліна помітила гарненьку білявку з гордовитим поглядом, яка пробиралася центральним проходом, високо піднявши голову; її пудрово-рожева муслінова сукня так пасувала до персикової шкіри обличчя. Аліса де Жансан, старша дочка організатора цього балагану. Вона теревенила зі своєю подругою Одеттою де Ла Тремуй, яку зраджував чоловік, й Емеліна крадькома простежила за жінками.

Усім було відомо, що чоловік Одетти колекціонував коханок і навіть не приховував цього. Він був огидним і ницим, мав звичку силою змушувати своїх служниць до любощів, якщо йому закортить. І ніхто не винайшов би велосипеда, якби сказав, що цей грубіян був справжнім жеребцем. Про це Емеліна дізналася з надійного джерела, тобто від однієї з помічниць кухарки в будинку родини Гушонів, а саме таким було дівоче прізвище Одетти. Правда була неприваблива: месьє Тремуї без докорів сумління запліднив служницю своєї тещі тієї ночі, коли народжувала його дружина. Покоївка, якій ледь минуло п'ятнадцять, змушена була піти на аборт і померла під час процедури — акушерка не зуміла зупинити кровотечу після видалення плоду.

Одетта успадкувала від матері багатство, якого так прагнув Ла Тремуї. Недовірлива вдова пильнувала й ненавиділа свого зятя, який, крім бід, подарував її кровинці, її дочці, нащадка, семирічного Тома́. Хлопчина саме випустив руку матері й схопився за долоню Аліси, і вони пішли в напрямку павільйону із синематографом. Емеліна труснула головою, відганяючи образ молодшого брата, який помер від туберкульозу в такому ж віці. Вона зосередилася на Одетті, яка рушила до одного з прилавків.

— Тремуї, сучий син... — шепнула анархістка Одетті, коли та проходила повз неї.

Дівчина стрималася й не закінчила фразу, але отримала певне задоволення, спостерігаючи, як округлилися очі Одетти. Шокована Одетта де Ла Тремуї залякла перед вродливою дівчиною, яка наважилася заговорити до неї.

— Соромно бути дружиною такого! — процідила Емеліна, сплюнувши під черевик аристократки.

Помітивши двох фліків у цивільному вбранні, які чатували на місці подій, Емеліна відступила й розчинилася в щільному натовпі. Країна була охоплена страхом перед терористами, і префект поліції Моріс Леблан дуже серйозно поставився до анонімного листа, в якому повідомлялося, що на ярмарок готується напад, і вивів сьогодні свою

найкращу команду під керівництвом комісара Еньйона. Він хотів запевнити весь Париж, що причин боятися немає. Втім, Емеліну потішило, що наразі поліцейські просто вештаються собі й кліпають очима. Обличчя її ховалося під вуаллю, одягнена вона, як та буржуа, в незвичну для неї чорну сукню. Впізнати Емеліну не можна. Оскільки її зовнішність аж ніяк не відповідає світлинам у поліцейському досьє, можна не хвилюватися, що її помітять. Проте дівчина звикла до обережності й намагалася все одно уникати поліціантів.

Побачивши герцогиню Алансонську, голову комітету покровителів, Емеліна якусь мить не зводила із жінки очей. Варто визнати, що ця світська мадам має певну харизму. Крім високо здійсненого підборіддя та бездоганної репутації, ця покровителька мала й обличчя, в якому ідеально поєднувалися суворість і лагідність. На ній була проста темна перкалева сукня. Ні пір'їнки, ні стрічечки: герцогиня мала стриманий, майже аскетичний вигляд. Єдиною ноткою кокетства можна було вважати рукавички в тон сумочці та віяло на підкладці із шовку кольору слонової кістки. Хоч Емеліна й не знала, що його привезли з Баварії, звідки герцогиня була родом, неможливо було не визнати, що це прекрасна річ. Герцогині Алансонській пощастило вийти заміж за надзвичайно багатого чоловіка з непохитною вірою.

— Ні Бога, ні панів! — буркнула собі під носа Емеліна, не зводячи очей з герцогині. Нехай ця жінка й не підкупна, але брудний аристократ лишається брудним аристократом, у його жилах тече отрута походження, а цього Емеліна не терпить!

Саме на прилавку з релігійним дріб'язком, яким опікувалася герцогиня, Емеліна й сховала свою саморобну бомбу. Юна радикалка раділа, що опинилася тут, хвилювалася від передчуття, як голодний вовк у кошарі...

Кілька місяців виношувала вона свій план найзухвалішого нападу за багато століть. Хіба той, хто вміє чекати, не отримує всього?

ЧАСТИНА ПЕРША

*4 травня 1897,
казарма пожежної бригади Пасі, 15:45.
Двадцять п'ять хвилин до вибуху*

«Вовк у кошарі...» Щоразу, коли Люсіль осявала вартісна думка, вона хапалася за олівець і записник. Амбіційна і незалежна двадцятидворічна журналістка обмірковувала назву своєї нової статті, де розповідатиме, як проникла до лікарні Сент-Енн і провела там кілька днів у ролі пацієнтки жіночої психіатричної палати. Вона мала на меті засудити погане — якщо не сказати неправомірне — лікування, що його отримували пацієнти. Щоб відчувати себе на їхньому місці, вона вдала з себе божевільну. За таку відчайдушність Люсіль іще більше стали поважати деякі колеги, в той час як інші, ті, що заздрили зухвалості її методів, називали їх шахрайством.

Люсіль де Мерме і сама була такою людиною, про яку можна писати роман. 1892 року вона стала асистенткою, а згодом і ученицею Северин^{1}, першої жінки, яка керувала газетою — «Le Cri du Peuple», — урешті-решт Люсіль стала «тією самою» секретаркою Северин.

Поруч із нею вона опанувала журналістику, познайомилась із соціалізмом і відчула смак до істини. Люсіль супроводжувала Северин до Риму за завданням «Фігаро» і навіть була присутня на інтерв'ю з Папою Левом XII для французької преси. Урок майстерності запитань та відповідей, який Люсіль засвоїла на відмінно. Тепер Северин стала за кермо «Шуетт», але все одно не дозволяла скотитися в моралізаторство, за що Люсіль була їй дуже вдячна.

Готуючи репортаж про повсякденне життя престижної пожежної бригади Парижу,— його вона саме завершувала,— Люсіль познайомилась із Маттео, двадцятишестирічним сержантом, перед яким відкривалася блискуча кар'єра. Високим Маттео не можна було назвати, але він був сильний: щоденні заняття гімнастикою, яких вимагала від нього професія, зробили його спортивне від природи тіло скульптурним, як у статуй Родена. Так, саме про Родена Люсіль і думала, коли милувалася м'язами Маттео. М'яка ніжність у поєднанні з міцністю обіймів,— ось що робило її коханця унікальним. Їх обох вабило одне до одного, це безсумнівно. Іноді важко буває пояснити, чому все так відбувається.

Що ж до Маттео, він не ставив собі ніяких запитань. Люсіль задовольняла його сексуально, він захоплювався незалежністю її розуму, чуттєвою свободою. Усі жінки, яких він знав до неї, здавалися прісними, пригнічували своїм бажанням вийти заміж, завести сім'ю і жити обмеженим упорядкованим життям. Того, хто любив подорожі та усамітнення, це, очевидно, не могло задовольнити. З Люсіль же непорозумінь не виникало: вона не бажала ні зобов'язань, ні тим більше дітей.

Понад усе Маттео подобалося її вміння слухати не засуджуючи. Можливо, колись він довірив їй свою таємницю... Іноді хлопець počувався частиною полум'я, його охоплювало дивне відчуття, ніби міг спілкуватися з вогнем. Утім, він побоювався, щоб начальство чи однолітки не визнали його психічнохворим, тож ніколи нікому не зізнався, що передчув пожежу в Опері ще до того, як вона почалася. Саме тому опинився на місці подій перший, і найгіршого вдалося уникнути. Ще одна його перевага: він знав прихований бік Парижу, як свої п'ять пальців — залаштунки пам'яток і нових османіанських особняків, а також численних будівельних майданчиків, на яких втілювалася в життя політика грандіозних проєктів і де будівництво ніколи не закінчувалося. Маттео любив Париж, і його відданість своїй винятковій професії була чи не найкращим свідченням, на яке він був здатен. «Рятуй або загинь за Париж і парижан» — його життя стало втіленням слів пісні пожежників, присмачених темним димом.

Коли доходило до боротьби з небезпекою, Маттео не було рівних: рятувати не можливо, якщо не викладатися повністю. Безпосередність — ось як найкраще можна охарактеризувати його блискучу техніку приборкання вогню. Додати до цього пристрасть до інженерії та розробки нових інструментів для гасіння пожеж, — і всі погоджувалися, що цей цілеспрямований спортивний молодик зробить блискучу кар'єру.

Люсіль і Маттео влаштувалися в одній зі спалень бригадної казарми. Йому вдалося відкараскатися від гімнастичних вправ заради пристрасних обіймів. Заходити в казарму Люсіль не дозволялося, але він домовився з колегами, і ті пообіцяли тримати язика за зубами. У драматичному світі людей легковажність набувала особливого смаку. Пожежник, який зустрічається зі смертю частіше за інших, як ніхто розуміє, що час від часу тіло мусить відчувати радість... Начальство закривало очі на приватне життя рекрутів, якщо це не шкодило командному духу. Принаймні Маттео був занадто важливою персоною, щоб обійтися без нього. Своїм статусом він не зловживав, але прекрасно знав, як скористатися привілеєм. День був доволі спокійним: уранці врятували дитину від потоплення. Рутину, одним словом. І зустріч із Люсіль — прекрасне застосування на практиці відомого прислів'я: «Зробив діло — гуляй сміло».

Кохатися з нею було дуже легко. Її лейтмотивом було прислухатися до свого бажання — інтелектуального чи тілесного — і це вона возвела до мистецтва життя. Дівчина завжди мала двох-трьох коханців, які ніколи не перетиналися між собою. «Ніколи не складай усі яйця в один кошик», — повчала її Северин. І Люсіль практикувала поліандрію розсудливо й безсоромно, що не заважало повертатися до цнотливого життя, якщо потрібно було зосередитись, інколи навіть на кілька - місяців.

Люсіль привертала увагу. Чоловікам важко було не милуватися витонченістю її рис, свіжістю обличчя, великими зеленими, як гірське озеро, очима. Вустами, граційно вигнутими від природи, як на іконах. Але попри гарненьку зовнішність, простачкою вона не була.

— Я міг би до тебе навідатись, якщо ти їдеш на місяць...

Розмовляючи з нею, Маттео пестив її сідниці. Красень, широкоплечий, сухорлявий, гладенько поголений, він очолював її список найкращих кадрів — а в цьому Люсіль була неймовірно вимогливою — і не в останню чергу тому, що дбав іще й про задоволення жінки, а не лише власне. Люсіль усміхнулась і вигнула спину. Начальство ніколи не відпустить Маттео на чотири тижні, і їм обом це відомо. Як і те, що Люсіль із професійних причин — вона наполягала на цьому, хоч за цих часів про незалежність «слабкої статі» і мови бути не може — потребує усамітнення, бо мусить зосередитися на своєму дослідженні. Двоє коханців однаково цінували свою професію, в основі якої була турбота про життя інших.

Люсіль родом з Пасі, з усіма наслідками цього. Вона мала власні кошти, успадковані від родини. На вітер дівчина їх не кидала, а прибутки вкладала у свою роботу: дозволила собі розкіш готувати тривалі репортажі для престижних національних щоденних газет. Феміністка, демократка та соціалістка, вона зухвало виступала зі своїми провокаційними ідеями проти поглядів свого батька, переконаного республіканця. А той надто любив і з ніжністю ставився до своєї дівчинки (єдиної серед шести хлопців), якою в глибині душі пишався, і не сприймав серйозно її ганебних анархістських зауважень. Люблена і непокірна — ось запорука успіху...

Маттео виріс у районі Сен-Медар. Син Рамона, кожум'яки з Ла-Б'євра, нащадка іспанського моряка, та Валерії, італійки. Єдина дитина. Колір його шкіри став результатом вдалого змішування крові: дідусь, батько Рамона, зустрів свою Зелію на Шляху спецій, коли їхній корабель зупинився на Занзібарі. Чорна, як ебенове дерево, жінка померла, народжуючи Рамона. Сімейна легенда стверджує, що довгі вії дісталися Маттео від бабусі з іншого кінця світу, а сміливі очі — від матері-італійки. Від батька він отримав поставу та бурштинову шкіру, яку Люсіль так любила пестити. Вона не зізнавалася, що вперше бачила оголене пряне тіло, вперше торкалася такої ніжної шкіри, вперше відчувала стільки бажання та чуттєвості. Не зізнавалася, що їй це до серця. Люсіль не з тих, хто відкриває свою душу, вона віддавала перевагу діям, а не довгим промовам, ненавиділа обіцянки й уникала їх. І це добре, бо Маттео був таким самим. За останні тижні двоє

закоханих прив'язалися одне до одного й бачилися доволі часто, що було їм обом не властиво.

— Відпусти себе,— шепнула вона на вушко коханому, міцно обіймаючи.

У відповідь хлопець вкусив красуню-журналістку за шийку. Відчував, як їй це подобається: щоразу, як він її торкався, вона тремтіла всім тілом. Яка ж солодка ця дівчина! Вона теж його задовольняла, вигини тіла так і електризували, в ній він почувався живим, забував про пожежі й трупи,— видіння, що днями й ночами стояли перед його очима. Про інших коханців він і не підозрював, звісно, тож, проникаючи в неї, вважав себе єдиним, унікальним. Вони цілувалися, стримуючи потік стогонів і нестримне тремтіння.

Коли Люсіль досягла оргазму, погляд її світлих очей став таким глибоким, що в них спалахнули золоті іскри, такі схожі на полум'я. І Маттео, як вправного пожежника, цей простий факт непокоїв більше, ніж хотілося б визнати.

*4 травня 1897,
благодійний ярмарок, 16:15.
П'ять хвилин до вибуху*

Апостольський нунцій, який прибув урочисто відкрити ярмарок і привіз папське благословення, саме виходив із-під навісів — у Ватикані його чекали за сімдесят дві години на вечерю, тож затримуватися йому аж ніяк не хотілося,— і майже дві тисячі гостей, що зібралися в центральній галереї між прилавками та синематографом і чекали на нього, як на Месію, проводжали його поглядами.

Емеліна розрахувала, що бомба вибухне під час релігійного благословення, і непокоїлася через те, що пристрій не спрацював. Точність мусила послужити символом, знаком цій побожній аристократії, яка дратувала її не менше за їхню церкву. Символи Емеліна обожнювала. Саме вона запропонувала місце і час теракту. Не всі товариші з анархістської організації, з якими вона зустрічалася, одностайно схвалювали її вибір, радше схилялися до ненасильства. Але завдяки впертості та переконливості вона змогла таємно вмовити кількох товаришів допомогти їй із цим терактом. Кілька місяців її група готувала акцію, і тепер дівчина не розуміла, чому динаміт, дбайливо захований у підніжжі статуї, виставленої на продаж герцогинею, не виконав свого завдання. Схибило перемикання? Якої помилки припустилися товариші, що допомагали зібрати цю саморобну бомбу? Чому не пролунав вибух? У душі боролися гнів і збентеження. Який сенс воювати з цими довбаними буржуями, якщо їх не можна вбити? Профукати таку можливість!

Вона спробувала пробратися до прилавка та перевірити, але про це годі було й думати. О 16:17 більшість публіки рушила в напрямку синематографу й Емеліна змушена була пробиватися проти течії. Спека була неймовірна, сукні з накрохмалених тканин та з довгими шлейфами чіплялися одна за одну, перекриваючи тісний і задущливий прохід. Раптом в Евеліні зашуміло в скронях. Вона сповільнила крок, зупинилася перевести подих; серце калатало дедалі швидше. Шурхіт тканин став таким оглушливим, що витіснив із свідомості все інше.

Дівчина зітхнула, сперлася на декоративну перегородку. Її мучила спрага, паморочилося в голові, і довелося докласти значних зусиль, щоб сконцентруватися на юнаку праворуч; вона впізнала його: Віктор Менвіль. Він ніс тацю з апетитними птифурами. Емеліна відвернулася, щоб він її не побачив. Вродливий юнак працював помічником на кухні в готелі «Пале», біля якого влаштували ярмарок. Звісно, Емеліна не мала грошей на розкішні ресторани, а з Віктором познайомилася на анархістському зібранні в «Букані», відомому ресторанчику, де відбувалися політичні зустрічі. На одній із таких зустрічей вона й помітила гарного хлопця. Втім, на думку Емеліни, Віктор був прихильником ненасильства й теоретиком. Революцію вони бачили по-різному. Віктору не повідомили про таємний теракт, що його готувала Емеліна. Не можна допустити, щоб її бачили так близько до мети.

— Мадам і месьє, демонстрація рухомих картинок ось-ось розпочнеться! — раптом пролунав голос елегантного пана в лівреї і дзенькнув мідний дзвін.

Дістатися прилавку герцогині годі й думати, доведеться чекати кінця заходу, а тоді йти на розвідку. Натовп у такому ажіотажі, наче наелектризований,— таким видовищем варто помилуватися, а вже тоді йти розбиратися, чому не вибухнула бомба. Місця було обмаль, і перед турнікетами на вході зібралося вже багато охочих скористатися таким подарунком.

Гості мали можливість побачити експериментальну проєкцію рухомих зображень. Де Жансан, організатор ярмарку, шаленів від цього винаходу, і цей сеанс був його візитівкою, його ініціативою. Він радісно підраховував кількість глядачів, прикидав, що черга тягнеться

на добрі двісті метрів, і міркував, що якби міг передбачити такий успіх, то продавав би вхідні квитки за повну вартість. Своїми організаторськими здібностями він дуже пишався, і щоб ніхто не проскочив до синематографа безплатно, наказав поставити турнікети власного винаходу, які давали змогу враховувати всіх до єдиного.

Емеліна побачила Алісу де Жансан. Маленьким Тома де Ла Тремуєм опікувалася покоївка де Жансанів Роза, розв'язавши руки Алісі. Це була миловидна стримана брюнетка, до якої одразу ж почав залицятися молодий буржуа. Емеліна упізнала в ньому Жульєна де Ла Ферте. Заможнений сирота, що прославився в Парижі своїми реакційними ідеями, рішуче налаштований побудувати політичну кар'єру. Такий же потворний, як і дурний, розреготалася подумки Емеліна, завваживши, що Аліса ледь не помирала від нудьги.

Від Аліси важко було відірвати погляд. Емеліну притягувало до неї наче магнітом. Вона вже мала нагоду зустрітись з дівчиною в Булонському лісі, і тепер, як і завжди, Емеліна відчула жар внизу живота, бажання, збудження. Така тілесна реакція непокоїла її. Вона звинувачувала себе в тому, що бажала дівчину, ще й з буржуазного класу. Емеліна завжди з усім боролася, навіть, і переважно, з власними бажаннями. Вона так і не навчилася ніжності, життя не дало їй на це часу.

Вибух пролунав раптово, коротко й викликав лише розчарування; одразу ж у синематографі стало темно. «Від петарди й то було б більше шуму»,— роздратовано подумала Емеліна. Що вони зробили з тим динамітом? Натовп це не надто занепокоїло, може, трохи налякало. Емеліна почула, як радісно зойкнула за спиною якась маленька дівчинка, впевнена, що цей шум означає початок свята. Чорт...

Панічний крик здійнявся лише секунд за тридцять, коли язики полум'я лизнули завіси й кімната спалахнула. Двадцять хвилин по четвертій. Емеліна аж тупнула від задоволення, коли помітила, що вогонь поширюється блискавично, перекидаючись на декорації в стилі опери «La Basoche». Ось він, її зоряний час. «Скільки коштує брехня?» —

останнє, що почула вона перед тим, як знепритомніти. Голос був дитячий.

*4 травня 1897,
казарма пожежної бригади Пасі, 16:10.
Десять хвилин до вибуху*

Єдиний тариф, не торгуватися, не віддавати безкоштовно. Ось філософія Люсіль. Якщо вона продаватиме статті тому, хто пропонує вищу ціну, великого прибутку не отримає: і вона далі сама фінансувала свої довгі та глибокі соціальні дослідження, які потім пропонувала дедалі більшій кількості читачів, яким припав до душі її уїдлиний стиль,— і це все, що для неї важило. Вона вважала себе гуманісткою, і присвячувала весь свій час пошукам справедливості та правди. Жодному іншому журналісту, особливо жінці, не дозволили б - зустрітися з Дрейфусом, доки той сидів за ґратами. Й інтерв'ю Люсіль стане подією року. Коли її батьки дізналися, що вона планує провести розслідування на острові Диявола,— щоб зустрітися з Дрейфусом, адже ставало зрозуміло, що він невинуватий, і численні чинники вказували на іншого,— вони самі запропонували звернутися до свого приятеля префекта Леблана з проханням надати такий дозвіл їхній дочці. Водночас один із її кохувачів, депутат, теж зголосився поговорити з Лебланом. Щоправда, Люсіль і гадки не мала, що очільник поліції заборгував її батькам кілька послуг і стільки ж тисяч франків, як і її коханцеві. Але факт лишається фактом. Леблан підписав для Люсіль дозвіл, і юній репортерці було байдуже, хто — батьки чи коханець — переконав префекта, важило лише одне — отримати перепустку. П'ятнадцять днів виснажливої подорожі, п'ятнадцять днів на острові, де вона житиме майже в таких самих

умовах, що і Дрейфус, п'ятнадцять днів дороги додому, протягом яких вона працюватиме над своєю статтею.

Люсіль підгадала так, щоб повернутися до Парижу на бал 14 липня. Чудова дата, щоб зустріти свого пожежника, зазначила вона, спостерігаючи за Маттео. Той, стрункий, мускулистий і спітнілий, підтягувався на турніку. Енергія цього чоловіка передавалася і їй; вони кохалися, але він не втомлювався, завжди лишався активним. Цікаво, чи він взагалі колись спав? Защебетала парочка папужок у клітці на комоді. Люсіль подумки всміхнулася. Наступного тижня вона вирушає на острів Диявола, лишається тільки завершити репортаж про пожежників і швиденько його здати. Вона витягнулася на весь зріст у простирадлах, оголена, смакуючи мить.

Люсіль заявила вищим чинам, що носитиме однострій пожежників, поки працюватиме в бригаді. Стверджувала, що так вона краще зрозуміє людей, які були предметом її досліджень, над історією яких вона працювала. Занурюючись у світ, який досліджувала, дівчина втілювала відчуття в слова. Щоправда, вона не уточнила, що скористалася можливістю відмовитися від корсета, щойно та з'явилась, оцінивши зручність чоловічого одягу та свободу рухів.

Люсіль застібнула штани однострою, особливого крою в талії, темно-сині, з резинкою по низу. Обсмикнула смугастий светр, поправила зачіску, що розтріпалася під час розваг, і схопилася за фотоапарат. Затріщав спалах, і камера увічнила оголений торс Маттео в усій красі. По її щоці текла цівочка поту, і Люсіль здивовано усвідомила, що це викликає в неї згадку про скорботну Богоматір.

— Ти ніколи не боїшся?

— Чого?

Не встигла Люсіль відповісти «робити свою справу», аж він уже підхопився на ноги, став перед нею і поцілував.

— Померти? Чи жити? — запитав він, ніжно цілуючи Люсіль у шию.

Раптом перевів погляд на прочинене вікно, наче щойно крізь нього увірвався привид. Вони на п'ятому поверсі, внизу — велична Сена, сонячне світло заливає Тріумфальну арку, і Люсіль не може зрозуміти, що так наполохало Маттео.

— Нічого не відчуваєш? — спохмурнів він.

Люсіль прийнялася: ніякого запаху.

— Ні. А що?

— Нічим не пахне? Ні вогнем, ні димом? — наполягав він, підходячи до вікна.

Пильно вдивився в Париж, заплющив очі, ніби вбирав його в себе, а тоді без жодної причини рушив до дверей, від чого Люсіль аж розгубилася. Зрозуміло, що Маттео не жартує: он він уже натягує свої чорні шкіряні чоботи та хапає пожежну куртку. Вже на ходу Маттео гукнув:

— Мусимо йти!

Без жодних коментарів Люсіль пішла за ним.

Вони швидко спустилися пандусом у двір. На іншому кінці коридору у ванній кімнаті закінчував голитися інший пожежник. Він швидко обтерся рушником і вибіг за ними.

— Пожежа! Пожежа! — оголосив Маттео, попри те, що сигналу тривоги ще не пролунало, про пожежу ніхто не заявляв.

У кімнаті відпочинку, що примикала до командного пункту на першому поверсі казарми, майор Артур Кребс, черговий пожежний інженер, пригощав чаєм із десятків інших пожежників, які поверталися з тренувань із плавання. Вони весело балакали, коли почули Маттео.

Той буквально увірвався до кімнати. Люсіль від нього не відставала.

— Їдьмо! Їдьмо!

Майор Кребс ні разу не пошкодував, що взяв до своєї команди цього неймовірного хлопця. Здатність Маттео відчувати катастрофу до того, як вона станеться, була неабиякою перевагою. Кребс не вбачав у цьому ні чорної магії, ні подарунка долі, радше вважав серйозним козирем для успішної статистики своєї казарми. Завдяки Маттео команда часто прибувала на місце пожежі, коли та щойно здійснюлася. Це збільшувало шанси на порятунок. І багато важило, коли доходило до звіту начальству, відстоюванню успіхів своєї бригади та збільшення фінансування. У цьому й справа! Інженер чудово розумів, що вдосконалення обладнання для боротьби з пожежами та порятунок постраждалих потребують ресурсів.

Десять років тому і мови не було, щоб узяти на роботу молодого метиса. Приховані расистські упередження начальства неабияк його дратували. Цей Маттео — хороший хлопець, от усе, що має значення, і врешті-решт Кребс наполіг на своєму. Ніхто про це не пошкодував: молодий чоловік із гідністю ніс свою службу, і, що головне, піднімав престиж паризької пожежної бригади й своєї справи, отже, це був чудовий внесок у майбутнє.

У командному пункті Маттео, закинувши на плече свої інструменти, зупинився перед мапою на стіні. За кілька секунд у пожежній частині заверещала тривога, і пожежники затупотіли сходами.

Люсіль одразу збагнула, що стала свідком роботи бригади: дія розгорталася безпосередньо перед її очима, і вона сиділа в першому ряду. Жодному журналісту ще не випадало нагоди взяти участь у такому, висвітлити те, що лишається за лаштунками роботи елітної бригади. Такий привілей не часто випадає в кар'єрі репортера, щоб ним знехтувати.

— Можна з вами? — розхвилювалася Люсіль, притискаючи камеру, що вже висіла на плечі.

Маттео окинув її поглядом: вона зібрала всі речі, добре підготувалася. Замість відповіді простягнув їй мідний шолом.

— Ні на мить не відходь від мене й роби, що скажу. Зрозуміло?

— Так!

Люсіль відчула, ніби за спиною розгорнулися крила, недарма вона вірила у свою щасливу зірку... Хіба не вона завжди приводила її в потрібне місце в потрібний час?

***

— Завантажуйтесь!

Так Люсіль і зробила, ледь улаштувалася в задній частині кінного екіпажу, як він із гуркотом зрушив із місця. Маттео застрибнув, коли той уже виїхав за браму казарми, за ними — пожежна машина. Черговий, відповідальний за паровий насос, був готовий, оглянув машину лише дві години тому. Обладнання весь час мусить бути в робочому стані, до найменших дрібниць. Як завжди, команда Маттео зреагувала найшвидше: виснажливі тренування, яких вимагав від своїх підлеглих Кребс, давалися взнаки.

— Їдьмо! Їдьмо! Ворушіться!

Люсіль усміхнулася; їй іще не доводилося чути цих вигуків, іще ніколи вона не була свідком виїзду бригади на місце подій.

— Е-е... А куди ми їдемо, сержанте?

Кребс кинув запитальний погляд на Маттео, і той відповів за нього:

— На Єлисейські Поля! І мусимо квапитись!

Вулична сигналізація ще не спрацювала, але Маттео, схоже, не сумнівався, тому візник щосили гнав коней до мосту Альма.

В екіпажі Люсіль зіщулилася. Двоє пожежників натягували штани, троє інших шнурували чоботи, слухаючи вказівки керівника групи: Маттео розповідав про особливості новозбудованих османських будинків. Імовірно, саме один із них і мусив стати для паризьких пожежників полем бою.

Маттео оглянув Париж у бінокль, перевіряючи свою інтуїцію. Але не побачив жодної ознаки пожежі, навіть диму не було.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ